

Hur förebygger man spädgrisdiarré hos smågrisar från gyltor?

Spädgrisdiarré drabbar spädgrisar det första levnadsdygnet och ibland redan inom några timmar från födelsen och de får en vattning, gulaktig diarré. Det är stor risk att spädgrisen dör av diarrén som oftast orsakas av E.coli-bakterier.

Spädgrisdiarré förebyggs genom att vaccinera gyltan eller suggan innan grisning. Hon ska vara grundvaccinerad i tid innan grisning så att antikroppar finns i råmjölken tillgänglig för de nyfödda grisarna. Det är viktigt med korrekta och fungerande rutiner kring vaccinering (för ett korrekt vaccineringsprogram, kontakta ansvarig veterinär). Mängden antikroppar som kan föras över till råmjölken beror av vaccineringen och att antikropparna når juvret.

Om det föreligger problem trots vaccinering kan man fråga sig om spädgrisarna får i sig tillräckligt med råmjölk. Energireserven som spädgrisen föds med är begränsat och innan grisen får i sig råmjölk är dess immunförsvar obetydligt. En gylta kan vara extra nervös och öm i juvret vilket kan försvåra mjölknedsläppet av råmjölk. För att undvika att gyltor (och även suggor) är nervösa vid grisning kan de flyttas till grisningsavdelningen senast en vecka innan grisning så att de kan aklimatisera sig. Vid flytten görs en hälsokontroll och hullet bedöms. Ett gott hull är viktigt för att gyltan/suggan ska kunna tillgodose spädgrisarna med mjölk men de får inte vara för feta då detta kan försvåra grisningen. Innan grisning bör boxen halmas så att gyltan kan få utföra sitt bobyggarbete och värmelampan bör tändas så att rätt temperatur hålls i boxen (18-20° C). Det är mycket viktigt med lugn och ro i avdelningen annars kan stress blockera hormonerna som styr värkarbetet och mjölknedsläppet (oxytocin). Gyltan och spädgrisarna bör övervakas vid och efter grisning så att alla spädgrisarna får chans till de första viktiga målen av råmjölk.

Vid riktigt stora kullar så kan kullen delas på två och turdigivning ske och på så sätt ser man till att alla får minst ett mål av den viktiga råmjölken. Turdigivning bör inte fortsätta efter råmjölkperioden om kullen är liten för, för få grisar som masserar juvret ger en svag signal för mjölknedsläpp. Om suggan/gyltan har svårt att släppa ner mjölken kan skötaren massera juvret och på så sätt frisätta oxytocin vilket gör att hon släpper mjölken. Om de förebyggande åtgärderna med en lugn grisningsavdelning och juvermassage inte fungerar så kan man använda syntetiskt oxytocin så mjölknedsläppet sker. Diskutera med din ansvariga veterinär hur detta ska utföras i din besättning.

Om spädgrisar drabbas av diarré trots de förebyggande åtgärderna ska ansvarig veterinär kontaktas för rätt behandling.

Maria Lindberg, Svenska Djurhälsovården